

In gesprek met Jan Kemkes

In eerdere edities van Hilversum 3 hebben we prachtige interviews gezien die leestijd vroegen, maar dat was geen straf. Geen wonder dat opperredacteur Harrie de Valk alle moeite doet om de rubriek in stand te houden. En wees nou eerlijk, dat willen we toch allemaal! Hoewel ook deze pensionaris regelmatig goed gevulde agenda's heeft, heb ik met Harrie en mezelf afgesproken wel op het verzoek van hem in te gaan om Jan Kemkens te interviewen. Ja, en dan moet je een afspraak maken met de altijd bedrijvige Achterhoeker. Als ik hem bel voor een afspraak, praten we eerst volop over Hilversum 3: van Ludger tot Ludje, van interview tot reünie enz.

Op 29 januari rijden Agnes en ik volgens afspraak naar Borculo. We weten dan al dat je niet alles kunt plannen, want de moeder van Jan is 97 (!) jaar en het kaarsje is bijna uit. Daarom komt de familie eerst bij elkaar en zal Jan later dan gepland thuis kunnen zijn. De mobiele telefoon bewijst weer zijn diensten en samen met Thecla rijden we over besneeuwde wegen naar een gezellig restaurant in Eibergen, waar Jan enkele weken geleden al een tafel had gereserveerd. En dat alles met het idee: "Dan heb ik het interview in Borculo gehad en kunnen we met zijn vieren weer ouderwets bijkletsen". Dat laatste is zeker gebeurd, maar de blocnote is geen twee tellen op tafel geweest. We maken een nieuwe afspraak: Jan zal 4 februari bij ons thuis in Haarle komen, dat ligt aardig op de route naar zijn nieuwe liefde: PEC Zwolle. Als voorbereiding op het interview heb ik natuurlijk wat gesprekspunten bedacht. Ik hoef niet te wachten tot woensdag om op een aantal vragen antwoord te krijgen. Het levert alleen maar tijdwinst op als ik die nu al intik.

Zoals iedereen weet is Jan afkomstig uit Zieuwent (destijds Gemeente Lichtenvoorde). Onze lichterding werd overspoeld met nog drie klasgenoten uit dat dorp van 3000 inwoners: *Ben Hoenderboom, Fried Kolkman en Wil Schurink*. Had het dorp behoefte aan jonge, enthousiaste leerkrachten; was het toeval? De ouders van Jan hadden een technisch installatiebedrijf dat tot in de wijde regio werkzaam was. Jan trad niet in de voetsporen van zijn vader, vier broers deden dat wel. Onze klasgenoot blonk uit in technieken die je bij sport nodig hebt! We kennen hem immers als uitstekend biljarter, basketballer, handballer, tafeltennisser en voetballer. Tot zover de introductie, nu wachten tot Jan woensdag zelf op de praatstoel gaat zitten; ik weet zeker dat hij daar geen moeite mee heeft.

Op de praatstoel

Bij binnenkomst valt direct op dat hij een FC Twente-tas bij zich heeft terwijl hij die club recent heeft verlaten. Het tekent Jan dat hij allerlei FC-Twentespullen uit de tas haalt als verrassing voor onze kleinzoon: geen voetbaltalent, maar wel enthousiast Twente fan. Verder komen allerlei persoonlijke herinneringen op tafel: een fotoalbum, twee kruisjes van gereden Elfstedentochten, krantenknipsels enzovoorts. Volgens mij is over het actieve leven van Jan wel een boek te schrijven, maar we doen ons best samen wat markante zaken te bespreken.

Op school

Als kind ging Jan graag naar school; als een leerkracht ziek was, wilde hij toch naar school en schoof aan in een ander lokaal.

Na de lagere schooltijd bezocht hij 3 jaar HBS 'Marianum' in Groenlo. Aansluitend maakte Jan de afweging om onderwijzer te worden of sportleraar. Omdat Jan de studie tot dan toe

losjes opvatte, vonden zijn ouders het wel een goed idee hem naar een kostschool te laten gaan. Door de grote drukte thuis, waren de studiemogelijkheden daar niet optimaal. In Hilversum heeft Jan een goede tijd gehad, vooral het sporten gaf heel veel ontspanning. Een echt nadeel was dat de band met de vrienden uit het geboortedorp ongeveer verloren ging. Tijdens de ontgroening ging het er soms heftig aan toe, vooral de verhoren door de senatoren waren heftig. Grote vrucht van die moeilijke dagen was dat we samen sterk werden!

We wilden het niet over alle docenten van de Ludgerus hebben, daar is in de afgelopen jaren al veel over geschreven. Jan wil dhr. Verbraak toch speciaal noemen, omdat hij vindt dat hij daar veel van geleerd heeft. Hij roemt ook frater Isidorus die veel opvoedkundige kwaliteiten had; die kwamen ook heel goed tot uiting bij de sporttrainingen die de frater voor HIOS verzorgde.

Kaarten, kaarten, en nog eens kaarten: in de pauze, tussen de middag en 's avonds. Iedereen zal het beeld nog kennen: Jan samen om de tafel met Joop Wortman, Hans Ruiten en Leo Scholten. Toen zijn voetbaltalent bekend raakte, speelde Jan op zaterdag in de jeugd van EMM en op zondag in het eerste team van zijn thuisclub RKZVC. Frater Filippus kende mensen binnen EMM en dat was de reden dat kwekelingen (toen we nog geen 'student' waren) juist naar die club gingen. Zo speelden van onze groep, behalve Jan, ook Joop Wortman, Jos Peters, Martin Linthorst en Hennie Bouwhuis daar in de jeugd.

Jan associeerde Filippus overigens met nog iets heel anders. Als we bij ons middageten postelein kregen te eten, hoorde je in de eetzaal: "Flip heeft het gras weer gemaaid!"

Als Jan een weekend niet naar huis ging, was het vaste prik dat hij met Joop het dorp Hilversum inging om een kroket te kopen. Joop hield het dan bij een lekker ijsje.

Jan stond bij iedereen bekend als een ochtendmens. Dat is nog steeds zo, Jan noemt zijn levenswijze 'schematisch'; hij haalt energie uit zijn nachtrust, houdt van goed verdeelde taken en goede voeding. Hij heeft het in het hoofdakkejaar gepresteerd om de nacht voor zijn examen Nederlands niet naar bed te gaan. Jan had geen goed vertrouwen in de goede afloop voor dat vak, maar haalde uiteindelijk een verdienstelijke 7. Hij kende vooral de uittreksels van de literatuurlijst.

Op de volgende bladzijdes valt nog het nodige te lezen over Jans carrière als voetbaltrainer. Die is in feite al begonnen in Hilversum, toen we voor KCML konden kiezen uit wat we nu een maatschappelijke stage zouden noemen. Samen met Jan ben ik ook woensdagmiddagen naar voetbalclub Olympia gefietst om jochies te gaan trainen. Daar kreeg Jan de inspiratie om te willen gaan leiden, coachen en positieve feedback geven. Hij kreeg daar ook prima beoordelingen; ik heb het idee dat ik daar met stille trom ben vertrokken, uiteraard wel met de verklaring daar geweest te zijn.

Na de Ludgerusjaren begon Jan aan zijn onderwijsloopbaan die hem (uiteraard) terugbracht naar zijn geboortestreek: 1966: de eerste school waar Jan werkte is de St. Jozefschool in Lichtenvoorde. Met zijn eerst verdiende geld ging hij met Joop op vakantie naar Elburg. Jans vader bracht zoonlief er met de auto naar toe. Verder vermaakten de jeugdige onderwijzers zich er heel goed: mooie stranden, lekkere drankjes, leuke meisjes... Op deze vakantie ontmoette Joop Brabantse Jeanne en jawel hoor.....ze zijn nog steeds een paar!

De gezinnen van Jan en Joop kennen elkaar heel goed en het bleef klikken tussen de Friezen en de Achterhoekers, ook met de kinderen. Regelmatig zoeken ze elkaar op om met Joops boot te gaan varen, te vissen en met elkaar uit te gaan eten.

Schooldirecteur

Hoogtepunt in Jans' loopbaan als schooldirecteur was PLAN 2000 (?!). Verklaar u nader.. De ontwikkelde onderwijsvisie moest worden gefaciliteerd met een anders ingericht schoolgebouw. Om veel geld te besparen werkten honderd vrijwilligers mee om dat te realiseren. Honderdduizend euro werd op die manier verdiend, prima ICT-faciliteiten en een prachtige speelplaats waren het extra resultaat. Bijzonder was verder dat tijdens die bouwerij op vier verschillende locaties buiten het schoolgebouw les werd gegeven. Daaronder was een café. Toen de inspecteur daar binnen kwam werd hij door een leerkracht 'passend' welkom geheten : "Wilt u een borreltje?" Jan durfde collega's op school veel verantwoording te geven door deelbudgetten naar hen door te schuiven, maar hij bleef een controlefreak. "Dat ben ik nog", verduidelijkt Jan.

Voetbaltrainer

Terwijl Jan actief was in het onderwijs, bleef het trainerschap kriebelen. Hij volgde de trainerscursussen van de KNVB die hem mogelijk maakten te trainen tot en met het niveau van de hoofdklassers en assistent-trainer bij het betaald voetbal. Zo trainde bij RKZVC (speler/trainer), Longa 30 Lichtenvoorde, Achilles 12 Hengelo(O), Rohda Raalte, WVC Winterswijk, De Zweef Nijverdal, DETO Vriezenveen en NEO Borne. Een van de hoogtepunten was het kampioenschap in de hoofdklasse met Rohda Raalte waar toen bijna uitsluitend jongens uit het dorp Raalte speelden. Interviewer Hennie ging als klein jochie regelmatig kijken naar buurtclub Rohda, omdat daar toen een aantal neven speelde in het eerste team. Een mindere periode vond Jan het trainerschap bij DETO; de spelers werden daar betaald, maar toonden weinig motivatie, reden voor Jan om daar voortijdig te stoppen. Toen hij overwoog om helemaal met trainen te stoppen, klopte NEO aan en mede door de stimulans van Thecla heeft Jan daar nog getraind, totdat duidelijk was dat zijn knieën dat niet meer toelieten. Joop Brand was voor Jan een belangrijke man tijdens de opleidingen. Later was hij samen met hem docent bij de KNVB. Examens nam hij vaak af met Evert Theunissen, ook een bekende naam in de voetbalwereld. Managementopleidingen zaten veel in de cursussen van de KNVB verpakt. Die waren ook vaak toepasbaar in het onderwijs, daarom heeft Jan bijv. nooit een Magistrum opleiding gevolgd voor schoolleider. De ambities van Jan reikten eigenlijk wel richting coach betaald voetbal. Toch heeft hij dat wel overwogen niet gedaan, omdat de cursus ontzettend duur was en het onderwijs ook heel goed beviel.

Talenten ontdekken

Na zijn trainersloopbaan is Jan bij FC Twente in 1998 begonnen als jeugdscoot en via het coördinatorschap werd hij hoofd van de jeugdscooting. Daardoor kreeg hij zo'n dertig scouts aan te sturen. Ik vraag Jan welke stappen gezet worden om een goed beeld van een jeugdspeler te krijgen.

Hij geeft het antwoord schematisch (!) in stappen weer:

1. Je bezoekt een neutrale wedstrijd en kijkt hoe een speler beweegt (hoog bewegingsritme, wendbaar, hoge handelingsnelheid), is hij technisch goed onderlegd, is hij snel en explosief, speelt hij met gedrevenheid en zit hij motorisch goed in elkaar. Bij de jongste

leeftijdsgroep(ongeveer 8 jaar) is vaak nog moeilijk te zien of de speler inzicht heeft. In algemene zin is dat pas later zichtbaar. De gescoute speler wordt met een rapportage door de scout van huis uit in het intranet gezet en het hoofd jeugdscouting bepaalt of de speler uitgenodigd wordt voor een proefperiode van minimaal 6 weken voor de jongste leeftijdsgroepen.

2. De speler en de ouders/verzorgers worden vervolgens via de mail of per brief uitgenodigd en de hele procedure wordt aan de speler en de ouders/verzorgers uitgelegd (o.a. dat hun eigen idool ook kan afvallen)
3. In die proeftijd wordt de speler weer beoordeeld en de conclusie getrokken of hij voldoende heeft opgepakt en vorderingen gemaakt heeft. Valt dat positief uit, dan worden afspraken gemaakt voor een structureel vervolg.
4. De intrinsieke motivatie van de speler bij zijn club, in de jeugdopleiding en ook bij het eerste elftal blijft het allerbelangrijkste. Alles eruit halen om beter te worden en er alles voor over hebben om te slagen in het betaald voetbal.

NB "Ook in het onderwijs heb ik getracht binnen de mogelijkheden van het kind, de leerkracht en uit het team het maximale te halen. Dat geeft een enorme voldoening".

Bij FC Twente heeft Jan het digitale tijdperk vormgegeven door te werken aan een intranetsysteem. "Een druk op de knop en je weet precies waar je het over hebt".

Als hoofd van de jeugdscouting is het ook de taak om al de jeugdscoots te managen.

Toen FC Twente ook voor de jongste spelers de organisatiestructuur wijzigde, was dat mede reden voor Jan om te vertrekken. Het strookte niet met zijn visie.

Jan heeft regelmatig vrienden of kennissen uitgenodigd mee te gaan voor een wedstrijd van FC Twente. Dat geluk heb ik ook gehad, het waren gezellige middagen of avonden In de verschillende ruimtes van het stadion bleek steeds dat Jan heel veel mensen in de voetbalwereld kent. Dat is niet alleen het geval binnen FC Twente, maar zijn netwerken reiken ook tot vooraanstaande amateurverenigingen en betaalde clubs, zowel nationaal als internationaal. Door de drukke werkzaamheden bij de jeugd, bleef het laatste seizoen bij FC Twente steeds minder tijd over om te scouten voor het eerste team.

Gelezen op de website van PEC Zwolle:

Jan Kemkens nieuwe hoofd scouting jeugdopleiding

PEC Zwolle heeft met ingang van 1 juli Jan Kemkens aangesteld als hoofd scouting van de jeugdopleiding. Fons Schutte zal hem terzijde staan als coördinator scouting. Beiden hebben deze functies de afgelopen 15 jaar uitgeoefend voor FC Twente en tekenen een contract voor één seizoen in Zwolle.

Rini Coolen, hoofd jeugdopleiding PEC Zwolle: De jeugdopleiding van PEC Zwolle heeft de afgelopen jaren een enorme groei doorgemaakt zowel in kwantiteit als in kwaliteit; jeugdspelers uit de regio Zwolle kiezen steeds vaker voor de jeugdopleiding van PEC Zwolle. Het vroegtijdig herkennen van talent is de levensader van PEC Zwolle; zowel Jan Kemkens als Fons Schutte geven met hun expertise en netwerk een extra impuls aan het door ontwikkelen van de scouting." PEC Zwolle wenst Jan Kemkens en Fons Schutte veel succes bij hun werkzaamheden.

Menigeen leunt na het zestigste levensjaar graag achterover na een loopbaan bij de 'baas'. Energieke Jan kon kiezen uit meerdere clubs toen zijn vertrek bij FC Twente aanstaande was. Hij koos voor de blauwvingers uit Zwolle, omdat daar nog veel te ontwikkelen viel; Jan is

daar aangetrokken om de jeugdscouting verder te professionaliseren. Met zijn ervaringen in Enschede kan hij natuurlijk veel doen in de IJsselstad. Hij roemt het fijne werkklimaat: iedereen kan met iedereen omgaan. Zo zit alle personeel, incl. de spelers van de eerste selectie, bijvoorbeeld samen te lunchen. Hoofdtrainer Ron Jans schuift daar graag bij aan.

Namen

Het beste compliment zal m.i. een scout krijgen, als bij een speler heeft voorgedragen die het uitsluitend uitstekend doet in een eerste selectie. Daarom vraag ik Jan of hij voorbeelden kan noemen van zulke succesvolle spelers. Paradedpaardje van Jan is al langere tijd **Quincy Promes**, de speler die uit het westen kwam en in het oosten bij Go Ahead Eagles en FC Twente furore maakte en inmiddels in het Nederlands elftal speelt. Momenteel wat meer uit beeld, omdat hij bij Dynamo Moskou speelt. Een jonge speler die bij FC Twente op het punt van doorbreken staat, is de 17-jarige **Bilal Ould Chikh**. Hij heeft nog niet de power voor een hele wedstrijd, maar met invalbeurten is hij al enkele malen succesvol geweest. “En let op zijn nog jongere broertje!” Het gezin waar de jongens uit voortkomen is verhuisd van Roosendaal naar Hengelo (O). En recent de 17-jarige Hidde ter Avest uit Wierden, die zijn debuut heeft gemaakt in het eerste elftal van FC Twente.

Trainers

Spelers maken indruk, maar ook trainers kunnen imponeren. Op mijn vraag wie op hem indruk hebben gemaakt, is het niet vreemd dat hij enkele (ex-)FC Twentetrainers noemt: Erik ten Hag (nu bij de tweede selectie van Bayern Munchen), Fred Rutten (nu Feyenoord) en Michel Jansen (tweede trainer FC Twente en trainer van het jaar geweest bij de amateurs). Met de huidige trainer van FC Twente, Alfred Schreuder, heeft Jan minder samengewerkt. Het zal niemand verbazen dat hij ook Ron Jans noemt, de momenteel uiterst succesvolle trainer van PEC Zwolle.

“Wat hebben die trainers dan wat anderen niet of minder hebben?”

Het bondige antwoord van Jan: “Deze trainers maken spelers beter, zijn normaal in de omgang. Je voelt bij hen geen hiërarchie.”

Als liefhebber en volger van het voetbal denk ik dat de kenmerkende nuchterheid van genoemde trainers ook hebben bijgedragen aan hun successen.

Internationaal

In het gesprek maakt Jan vaak duidelijk dat hij veel van zijn ambities niet had kunnen waarmaken, als hij niet zo’n geweldige steun had van zijn vrouw Thecla. Zij is zelf ook heel sportief en met name het tennissen gaat haar goed af. Thecla stimuleerde Jan in **december 2014** met enkele jeugdteams van PEC Zwolle naar **Qatar** aan de Perzische Golf te gaan. Dat werd een onvergetelijke ervaring; er waren prachtige, groene velden in het hete land. De jeugd trainde en voetbalde, maar bezocht ook een immense moskee, een van de manieren om zich ook maatschappelijk te oriënteren.

In de zomerstop en winterstop staat bij huize Kemkens altijd wel een vakantie op de rol. In de jaren dat een EK of WK gespeeld werd, kon de vakantie gecombineerd worden met het bezoeken van wedstrijden op die grote toernooien. Zo hebben Thecla en Jan het Oranjeteam in 1988 Europees kampioen zien worden in Duitsland en de WK-finale in 2010 zien spelen in Zuid-Afrika.

In de winterstop lijkt de vakantiebestemming in Sauerland minder spectaculair, maar Thecla en Jan genieten daar enorm van omdat de kinderen en kleinkinderen dan meegaan. Afgelopen december was weer een hoogtepunt, omdat er toen veel sneeuw lag. De zoons Joris en Jacco en hun dochtertjes schromen niet om met volle snelheid bergafwaarts te gaan. Voor de zoons en schoondochters zijn het dagen van ontspanning.

Het gesprek loopt bijna ten einde, we hebben al veel de revue laten passeren en Jan zal immers doorrijden naarPEC Zwolle. Enkele leuke feitjes vind ik het noemen nog waard. Als onderwijzsmensen hebben we allemaal meegemaakt wat de beleving rond schoolvoetbal kan betekenen: bij de kinderen, ouders en leerkrachten. Zeker, als je net als ik, voetballiefhebber bent.

In 1983 heeft Jans' school uit Beltrum de landelijke finale van het schoolvoetbaltoernooi gewonnen door een school uit Heerlen te verslaan. De jongens hadden o.l.v. van Jan extra veel getraind tijdens de jeugdriedaagse in het klooster van Stevensbeek. Na afloop kwam de pastoor als eerste het veld op om de kampioenen te feliciteren. Toen ontmoette Jan nog weleens een pastoor.

Opvallend vind ik dat, ook in de jaren daarna, VIOS Beltrum nooit hoog heeft gespeeld. Jan kent de dorpscultuur van veel uitgaan en Grolsch is een topmerk in de Achterhoek. Misschien zijn het nu wel stoere kerels die aan de bekende survival van Beltrum meedoen. Jan heeft geen collectie van voetbalboeken aangelegd, hij hield de vakliteratuur wel goed bij. Op vakantie leest hij weleens een boek als 'Kieft', 'Gijp' enz. Het zijn de momenten dat hij zelfs een sigaartje opsteekt! Zijn carrière in de voetbalwereld is echter niet in rook op gegaan!

Jan was er niet op uit een eenzijdig succesverhaal te vertellen, maar ik vind het knap dat hij op professionele wijze een school wist te leiden en daarnaast zijn hobby op professionele wijze wist uit te bouwen tot het beschreven succes. Vragend naar zijn ambities voor de toekomst komt de grootste wens direct naar boven: "Gezond blijven".

Bij PEC heeft hij voor een jaar getekend en zal nooit voor meer dan één jaar bijtekenen. Zijn missie is daar geslaagd, als de club een kwaliteitslag heeft gemaakt bij de scouting.

Met achterlating van wat foto's, krantenartikelen en documenten vertrekt Jan naar Zwolle. Hij komt bijna langs het veld van Rohda Raalte, herinneringen zullen weer boven komen. Zo kent hij in vele plaatsen de routes naar voetbalvelden beter dan naar andere markante plekken, een tomtom heeft hij daarvoor niet nodig!

Ik wens hem het allerbeste voor zijn gezin en: "Tot ziens en doe de groeten aan Thecla!"

Hennie Bouwhuis